

Література

1. Голощук С. Л. Реалізація невербальних засобів спілкування у спонукальному дискурсі. *Вісник СумДУ. Серія Філологія*. Суми, 2007.
2. Кнапп М. Л. Невербальные коммуникации М., 1978.
3. Славова Л.Л. Комунікативні невдачі в англomовному спілкуванні: паралінгвістичний аспект. *Вісник Київського державного лінгвістичного університету. Сер. Філологія*. 2000. Т. 3. 173 с.
4. Янова О. А. Інтенсифікація емотивного значення в номінаціях усмішки: монографія. Київ: Логос, 2000. 282 с.
5. American Heritage Dictionary online. URL: <https://ahdictionary.com/> (дата звернення: 22.12.2021)
6. Argyle M. K. The psychology of interpersonal behavior. Harmondsworth : University Publishing House, 1990. 336 p.
7. Foer S.J. Extremely Loud and Incredibly Close. London : Homeworth Publishing House, 2004. 328p.
8. Hogan K. Can You Hear Your Body Talking online. URL: <http://www.kevinhogan.com/body-language-detect.htm>. (дата звернення: 16.12.2021)

Тетяна Луньова – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської та німецької філології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Концепт ГРОШІ як конститuent екфразису і метакфразису в сучасних англomовних есе про візуальні мистецтва

Сучасні англomовні есе про візуальні мистецтва – інформаційно насичені тексти, котрі для репрезентації і обговорення творів живопису, графіки, скульптури, різьблення, офорта, колажу, карикатури, інсталяції, художньої фотографії як певних об'єктів культури актуалізують цілий ряд культурно значущих концептів, до яких належить і концепт ГРОШІ. Метою розвідки є з'ясувати, яку саме роль виконує концепт ГРОШІ у якості конститутивного складника екфразису і метакфразису в зазначених текстах.

Дослідники відносять концепт ГРОШІ як до констант певної лінгвокультури [3, с. 580–583], так і до універсальних констант сучасної культури в цілому [2, с. 21]. У сучасних англomовних есе про візуальні мистецтва об'єктивовано такі культурно марковані смисли концепту ГРОШІ: “гроші змінюють стосунки між людьми”,

наприклад: *“This, we understand, is money, and this is how it presses inexorably into the couple and their relationship.”* [4, с. 184], “чим більші гроші, тим більші тривоги”, наприклад: *“... Félix found that he had exchanged the money worries of a bohemian for the larger-scale money worries of a bourgeois.”* [4, с. 183], “гроші спотворюють сприйняття мистецьких творів”, наприклад: *“The flight of speculative capital to the art market has done more to alter and distort the way we experience painting and sculpture in the last twenty years than any style, movement or polemic. It has shifted the ground rules of museumgoing: what was once a tomb becomes a bank vault, as every kind of art object is converted into actual or potential bullion.”* [6, с. 236].

Як конститuent екфразису, під яким ми розуміємо вербальну репрезентацію візуальних мистецьких творів [5, с. 262; 1, с. 54], концепт ГРОШІ слугує для представлення зображеного у певному витворі мистецтва (наприклад, в есе Джуліана Барнса про Фелікса Валлотона: *“The most powerful of all, Money, has a couple standing at a balcony on the left-hand edge of the picture; the man, dressed in black, is pointing out something to the woman, dressed in white. What she cannot see, but we can, is what is behind the man: an entire swathe of black filling two-thirds of the picture, taking over and inhabiting the man’s body, so that only his left hand and face emerge from it. This, we understand, is money ...”* [4, с. 184]) і для інтерпретації смислу витвору мистецтва (наприклад, у тому самому есе: *“These are paintings of anxiety, discontent, conflict. They are enigmatic narratives about sexual life: it is rarely clear who is dominant, who is paying, and in what currency.”* [4, с. 184]).

Як конститuent метаекфразису, який ми тлумачимо як такі контексти, які пов’язані смисловим зв’язком з екфразисом і надають інформацію, необхідну для розуміння екфразису чи важливу для розвитку певної думки, пов’язаної з екфразисом, [7, с. 341–343], концепт ГРОШІ використовується для повідомлення інформації про життя митця (наприклад, в есе Роберта Х’юза про Марка Ротко: *“Other than the central burden of his painting, there was no responsibility he would not delegate to someone else: and one of the things he most feared and could least cope with was money.”* [6, с. 239]) і для розгортання роздумів про роль грошей у сучасному мистецькому світі та вираження оцінного ставлення щодо аналізованої ситуації (наприклад, роздуми про співвідношення естетичної цінності й вимірюваної в грошових одиницях вартості мистецьких творів й оцінка поточної ситуації в есе Роберта Х’юза: *“... the subversion of*

aesthetic experience by monetary value is by now as pervasive and visible as the alteration of unique objects by mass reproduction.” [6, с. 236]).

Таким чином, концепт ГРОШІ в сучасних англомовних есе про візуальні мистецтва як конститuent екфразису є засобом об’єктивації розуміння авторами есе того, як певний аспект світу, пов’язаний з грошовими відносинами, репрезентований у мистецьких творах; як конститuent метаекфразису концепт ГРОШІ слугує для передачі інформації й оцінних суджень щодо ролі грошей у житті митців й екзистенції мистецьких творів. Завдяки такій актуалізації концепту ГРОШІ читач есе отримує змогу збагнути складні зв’язки між грошима та мистецтвом і виробити чи змінити власну позицію щодо взаємодії грошей і мистецтва.

Література

1. Генералюк Л. Екфразис. *Універсалізм Шевченка: взаємодія літератури і мистецтва*. Київ: Наукова думка, 2008. С. 290–293.
2. Назарова О. В. Концепт «деньги» в пространстве современной культуры: опыт междисциплинарного исследования: автореф. дис. ... канд. культурологии: 24.00.01. Саранск, 2018. 24 с.
3. Степанов Ю. С. Константы. Словарь русской культуры. / 3-е изд. Москва: Академический проект, 2004. 992 с.
4. Barnes J. *Keeping an Eye Open: Essays on Art*. New York: Vintage International, Vintage Books, 2015/ 2017. 278 p.
5. Heffernan J. A. W. Entering the Museum of Words: Browning’s “My Last Duchess” and Twentieth-Century Ekphrasis. *Icons – Texts – Iconotexts: Essays on Ekphrasis and Intermediality*. Wagner, P. (Ed.). Berlin, New York: de Gruyter & Co, 1996. P. 262–280.
6. Hughes R. *Nothing if not critical: selected essays on art and artists*. New York: Penguin Books, 1987. 429 p.
7. Vorobyova O., Lunyova T. Verbal and non-verbal facets of metaekphrastic writing: A cognitive study of John Berger’s essays on visual art. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*. Trnava: University of SS Cyril and Methodius in Trnava, 2020, Volume V, Issue 2, December 2020. P. 335–381.